

PERSBERICHT

Oktober 2018

Verslag aan het Vlaams Parlement

Energiearmoede

Het Rekenhof heeft een aantal Vlaamse beleidsinstrumenten ter bestrijding van energiearmoede onderzocht. Het stelde vast dat het Vlaams energiearmoedebeleid goed onderhouden is, zij het vaak met vrijblijvende doelstellingen, die moeilijk opvolgbaar zijn. De maatregelen blijken de kwetsbare gezinnen maar gedeeltelijk te bereiken en leiden vooralsnog onvoldoende tot energiebesparende ingrepen, mede doordat eigenaars ze grotendeels moeten financieren, terwijl huurders de baten genieten. Ook de communicatie van de maatregelen aan doorgaans moeilijk te bereiken kwetsbare doelgroepen is een bezorgdheid.

Gebrek aan gegevens

Het Rekenhof heeft onderzocht of een aantal Vlaamse beleidsinstrumenten ter bestrijding van energiearmoede, verankerd in het energiedecreet van 2009 en het energiebesluit van 2010, en vooral voorbereid en geëvalueerd door het Vlaams Energieagentschap, voldoende bijdragen aan het grondwettelijke recht op een menswaardig leven. Het gebrek aan een eenduidige definitie van en cijfers over energiearmoede (70.000 tot meer dan 400.000 gezinnen naargelang de bron), bemoeilijkt het in kaart brengen van de problematiek.

Decretale en beleidsdoelstellingen

Het Vlaams energiedecreet vermeldt geen expliciete doelstelling voor een sociaal energiebeleid, maar machtigt de Vlaamse Regering de netbeheerders sociale openbardienstverplichtingen op te leggen, zoals bescherming bij wanbetaling en leveringstaking. De aanpak van energiearmoede komt de laatste jaren ook aan bod in regeerakkoorden, beleidsbrieven en de energievisie. De constante in deze documenten is de inzet op een structurele aanpak aan de bron, bij de energie-armen, met preventieve en curatieve maatregelen en een gerichte communicatie. De onderlinge verhouding tussen de beleidsteksten is echter onduidelijk.

Het Vlaams energiearmoedeprogramma concretiseerde in 2016 een aantal maatregelen, steunend op een breed draagvlak bij de stakeholders. Het programma initieerde een uitgebreid instrumentarium tegen energiearmoede en kan rekenen op een grote betrokkenheid. Het kampt echter onder meer met budgettaire beperkingen en het feit dat de meest kwetsbaren moeilijk bereikbaar zijn. Een soms gebrekkige gegevensuitwisseling tussen de distributienetbeheerders, OCMW's en beleidsmakers en het gebrek aan gekwantificeerde doelstellingen maakt het meten van de resultaten van de maatregelen moeilijk. Mede daardoor, volgt het VEA de programma-uitvoering vooralsnog weinig diepgaand op.

Beleidsinstrumenten tegen energie-armoede

Het Rekenhof heeft een aantal belangrijke beleidsinstrumenten in de strijd tegen energiearmoede geanalyseerd. Zo zijn er de energiescans, gratis doorlichtingen van het

energieverbruik in woningen van personen met een verhoogd energiearmoederisico. Zij kennen een hoog bereik, maar enkele categorieën van mensen in armoede vallen nog uit de boot. Bovendien is de doorstroming naar meer ingrijpende energiebesparende maatregelen beperkt. Andere instrumenten, zoals de premies voor sociale dakisolatie, spouwmuurisolatie en hoogrendementsglas, de verhoogde premies voor energiebesparende investeringen en de kortingsbonnen voor energiezuinige huishoudtoestellen, kennen een meer beperkt succes, door de spanning die volgt uit het feit dat de eigenaars het initiatief moeten nemen en het grootste deel van de kosten moeten dragen terwijl de kwetsbare huurders vooral de baten genieten. Het instrument budgetmeter, inclusief stroombegrenzing, moet de energiegebruiker rationeler doen omspringen met zijn verbruik, maar als de begunstigde de meter bij gebrek aan middelen niet oplaadt, kan verdoken energiearmoede ontstaan. Voor de maatregel minimale levering van aardgas tijdens de wintermaanden, uitbesteed aan de OCMW's, treedt de Vlaamse Regering niet sturend op, waardoor er geen garantie is dat hij daadwerkelijk bij de juiste doelgroep terecht komt. Ten slotte is de doelgroepuitbreiding, in 2017, voor de renteloze energieleningen bij de gemeentelijke energiehuisen een positieve ingreep, maar de communicatie over de maatregel richt zich hoofdzakelijk op eigenaars, terwijl de prioritaire doelgroep grotendeels uit huurders bestaat.

Reactie van de minister

De Vlaamse minister van Energie ging akkoord met de vaststellingen en aanbevelingen van het Rekenhof. Hoewel hij de open financiering quasi onvermijdbaar acht, betwistte hij verder niet dat de moeilijk identificeerbare begrotingsmiddelen de opvolging van de acties bemoeilijken. Wat de harmonisering van de doelgroepen voor de verschillende maatregelen betreft, verwees hij naar een algemene harmonisering over de beleidsdomeinen heen, waarvoor de eerste gesprekken lopende zijn.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het verslag *Energiearmoede* is bezorgd aan het Vlaams Parlement. Het verslag en dit persbericht staan op de website van het Rekenhof (www.rekenhof.be).